

بسمه تعالی

معرفی و کارکرد رشته زبان و ادبیات عربی جامعه الزهرا (سلام الله علیها)

رشته زبان و ادبیات عربی با رویکرد کارکردی و آینده شغلی به حسب واقعیات و تجربه های موجود تبیین می گردد:

با توجه به اینکه ادبیات عربی پایه دروس حوزوی است و هر گونه فعالیت علمی و پژوهشی در حوزه علمیه بدون تسلط به زبان عربی - به ویژه در شاخه لغت، صرف، نحو، بلاغت و ترجمه امکان ندارد، تحصیل در این رشته در درجه اول باعث ارتقاء توان علمی و زمینه ساز برای ادامه فعالیت علمی در زمینه های مورد علاقه طلبه است، به این بیان که طلبه با کسب توانایی های لازم در زمینه ادبیات عربی، می تواند متون عربی مورد نظر را به آسانی قرائت و درک کند و به مفهوم صحیح آن پی ببرد. درحالی که اگر توانایی لازم را نداشته باشد، ناچار است یفاعلیت علمی را کنار بگذارد، یا به جزوات و منابع فارسی بسنده کند و یا فعالیت سطحی و سست داشته باشد که همه این موارد آسیب های جدی را به دنبال دارد، چرا که علم ناقص و سطحی از جهالت به مراتب خطرناک تر است.

اگر گفته شود در سطح ۲ واحدهای متعددی در زمینه ادبیات عربی ارائه و این نیاز تأمین شده، در پاسخ می گوئیم در سطح ۲ به دلیل تنوع و تکرر واحدها و نیز به دلیل اینکه آموزش در این مرحله از آشنایی و شناخت فرا تر نمی رود، نمی تواند پاسخ گوی نیاز طلبه برای بکار گیری ادبیات عربی باشد.

همچنین به نظر می رسد بدون تسلط به ادبیات عربی در سایر رشته ها نیز توفیق چندانی به دست نمی آید زیرا متن درسی سایر رشته ها نیز عربی می باشد پس متقاضیان سایر رشته ها لازم است از هر طریق ممکن به ادبیات عربی مسلط باشند.

لازم به ذکر است که طی سالهای اخیر رشته ادبیات عربی با توجه به تجربیات گذشته سرفصلهای این رشته بازسازی و به روز شد و می توان گفت به خوبی پاسخ گوی نیازهای ادبیاتی حوزه خواهران می باشد. دروس گرایشی و تخصصی این رشته عبارتند از:

الف) جدول دروس گرایشی

در دو نیمسال پایانی مقطع تحصیلی سطح ۲، برای طلابی که گرایش «ادبیات عربی» را انتخاب کرده باشند، ۳۰ واحد گرایش به این شرح ارائه می شود:

ردیف	عنوان درس	واحد	اهداف آموزشی
۱	صرف کاربردی	۲	توانایی در تطبیق قواعد صرفی بر آیات و روایات
۲	نحو کاربردی	۴	توانایی در تطبیق قواعد نحوی بر آیات و روایات
۳	بلاغت کاربردی	۲	شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم و نکات تخصصی علم بلاغت
۴	قرائت و روانخوانی متون	۲	توانایی در قرائت و روان خوانی متون عربی و ترجمه
۵	نگارش ۱	۲	آشنایی با مهارت نوشتن به عنوان یکی از مهارت‌های چهار گانه زبان آموزی در سطح ساده و متوسط
۶	مکالمه عربی	۴	آشنایی با واژه ها و اصطلاحات زبان عربی و زمینه سازی برای تکلم به لغت عربی
۷	آزمایشگاه زبان	۴	ایجاد قدرت شنیداری لغات عربی
۸	معانی و کاربرد حروف	۲	آشنایی با حروف و معانی آنها و به کار گیری آنها در فهم متون عربی
۹	تحلیل ادبی متون حدیثی	۲	ایجاد توانایی خواندن و فهم متون حدیثی با تکیه بر قواعد ادبیات عرب و واژه شناسی
۱۰	کارگاه ترجمه	۲	ایجاد توانایی در اجرای فنون ترجمه و ترجمه متون (عربی به فارسی و بالعکس)
۱۱	روزنامه و مجلات عربی	۲	آشنایی با اصطلاحات تخصصی و عمومی و اخبار رسانه های عمومی
	مقاله نویسی	۲	

ب) جدول دروس اختصاصی: طلابی که در آزمون سطح ۳ رشته «زبان و ادبیات عربی» پذیرفته شده باشند،

دروس ذیل در قالب ۹۵ واحد تخصصی ارائه می‌شود:

ردیف	عنوان درس	واحد	اهداف آموزشی
۱	صرف تکمیلی ۱	۲	شناخت تکمیلی مباحث مهم و نکات تخصصی بخش فعل
۲	صرف تکمیلی ۲	۲	شناخت تکمیلی مباحث مهم و نکات تخصصی بخش اسم
۳	نحو تکمیلی ۱	۴	شناخت تکمیلی مباحث مهم و نکات تخصصی علم نحو (مرفوعات)
۴	نحو تکمیلی ۲	۴	شناخت تکمیلی مباحث مهم و نکات تخصصی علم نحو (منصوبات)
۵	نحو تکمیلی ۳	۴	شناخت تکمیلی مباحث مهم حروف و نکات تخصصی آن
۶	بلاغت ۱	۴	شناخت تکمیلی مباحث مهم و نکات تخصصی علم معانی
۷	بلاغت ۲	۴	شناخت تکمیلی مباحث مهم و نکات تخصصی بیان و بدیع
۸	تاریخ ادبیات ۱	۲	بررسی و شناخت سیر تاریخی ادبیات عرب در دوره های مختلف (جاهلی، صدر اسلام، اموی)
۹	تاریخ ادبیات ۲	۲	بررسی و شناخت سیر تاریخی ادبیات عرب در دوره های مختلف (عباسی، اندلس، فترت و معاصر)
۱۰	اصول و فنون ترجمه	۲	بررسی و شناخت با اصول، قواعد و روش های ترجمه متون عربی به فارسی و بالعکس
۱۱	کاربرد دستور زبان عربی در ترجمه	۴	بررسی و شناخت نکات دستور زبان عربی مرتبط با ترجمه و ایجاد مهارت در به کارگیری نکات مزبور در ترجمه متون معاصر
۱۲	نگارش ۲	۲	شناخت مهارت نوشتن به عنوان یکی از مهارت های چهارگانه زبان آموزی در سطح پیشرفته
۱۳	نقد و بررسی ترجمه های قرآن	۲	بررسی چالش ها و راهکارهای موجود در ترجمه قرآن و ایجاد بستر مناسب برای ترجمه
۱۴	نقد شبهات ادبی قرآن	۲	پاسخ به شبهات مطرح شده پیرامون نکات ادبی قرآن
۱۵	تحلیل ادبی نهج البلاغه و صحیفه سجادیه	۲	شناخت و تطبیق نکات ادبی نهج البلاغه و صحیفه سجادیه با تأکید بر نکات بلاغی

ردیف	عنوان درس	واحد	اهداف آموزشی
۱۶	ادب متعهد	۲	بررسی و شناخت آثار شعرا و نویسندگان پاینده به ارزش‌ها با تأکید بر حب اهل بیت (علیهم السلام)
۱۷	قرائت متون ادبی	۲	ترجمه متون نظم و نثر و افزایش دامنه‌ی واژگان
۱۸	درک متون ادبی	۲	درک مطالب متون نظم و نثر ادبی
۱۹	نقد ادبی	۲	شناخت اصول، قواعد، روشها، مراحل و آداب نقد ادبی
۲۰	منبع شناسی و مکاتب ادبی	۲	معرفی توصیفی و تحلیل منابع و کتب مهم لغت، صرف، نحو و بلاغت و برنامه های نرم افزاری ادبیات عربی و آشنایی با مکاتب مهم ادبی و تأثیر آنها بر ادبیات عربی
۲۱	عروض و قافیه	۱	توانایی قرائت صحیح شعر و تمییز شعر از نثر و قدرت بر تمییز بحور مختلف شعری
۲۲	کارورزی تحقیق (سمینار)	۱	ایجاد مهارت ارائه تحقیق علمی با رعایت ساختار پایان نامه نویسی
۲۳	ادبیات معاصر	۲	آشنایی با ساختارها و اصطلاحات متون ادبی معاصر
۲۴	فقه اللغه	۲	منبع شناسی تحلیلی لغت، آشنایی با روشها و مراحل مفرد شناسی کلمات عربی و اصطلاح شناسی علم لغت
۲۵	کاربرد ادبیات در علوم اسلامی	۲	آشنایی با جایگاه و کارکرد ادبیات عربی در متون دینی
	جمع واحد	۶۰	

کارایی رشته ادبیات عربی

پس از معرفی رشته و مواد درسی، در ادامه نسبت به کارایی این رشته نکاتی ذکر خواهد شد:

۱. **انس با زبان قرآن:** مهمترین فایده تحصیل در زبان عربی انس مادران و خواهران و دختران تحصیل کرده با زبان عربی است که از خواندن قرآن و روایات و نصوص دینی لذت می‌برند و با معبود خود بهتر ارتباط برقرار می‌کنند و نیز می‌توانند زیبایی‌ها و ظرافت‌ها را به نزدیکان خود گوشزد کنند چرا که با این زبان آشنایی کافی دارند و کلام دین را بهتر درک می‌کنند.

۲. **تبلیغ موفق:** با توجه به اینکه یکی از رسالتهای مهم طلبگی تبلیغ دین مبین اسلام با تکیه به قرآن و سنت است، تحصیل در رشته زبان و ادبیات عربی این امکان را فراهم می‌سازد تا به نحو صحیح به تبیین کلام الهی و سخنان معصومین علیهم السلام بپردازیم.

۳. **پاسخگویی به شبهات:** شبهات اعتقادی، کلامی، فقهی و تفسیری بر پایه چالشهای ادبیاتی که امروزه بازار داغی دارد و شبهه‌کنندگان از نقطه ضعف آشنا نبودن مخاطبین با ظرافتهای زبان عربی سوء استفاده و قشر تحصیل کرده به ویژه نسل جوان را از دین مبین اسلام دلزده و پایه اعتقادی آنها را ضعیف می‌کنند.

۴. **تدریس موفق در رشته ادبیات عربی و دیگر رشته های علوم انسانی:** کسی که در رشته زبان و ادبیات عربی تحصیل کند، بنیه علمی خود را این دروس تقویت و تحکیم کرده و پس از گذراندن دوره های مهارتی تدریس می‌تواند در تمامی سطوح تحصیلی (متوسطه اول و دوم و نیز در حوزه و در دانشگاه) با توانایی بالا تدریس کند. تجربه نشان داده طلاب فارغ التحصیل رشته ادبیات عربی در اولویت جذب و دعوت در مراکز علمی هستند و تحصیلات تخصصی حوزوی امتیاز محسوب می‌شود.

استاد در سایر رشته های حوزوی نیز به دلیل قوی بودن در ادبیات عربی و تسلط بر متون عربی، تدریس بهتری خواهد داشت.

۵. **متنوع بودن زمینه فعالیت در شاخه های زبان و ادبیات عربی:** با توجه به تنوع واحدهای تخصصی در زمینه دستور زبان و ترجمه و تاریخ و نگارش، علاقمندان به هر یک از شاخه های مذکور می‌توانند پس از بدست آوردن سرنخهای لازم به صورت تخصصی در زمینه مورد علاقه خود به فعالیت هایی اعم از ترجمه، پژوهش، نگارش و نیز تدریس بپردازند.

۶. **توفیق بیشتر در تحصیل در سایر رشته ها:** چنانچه طلبه علاقه به بحثهای تخصصی فقه، تفسیر و دیگر علوم حوزوی داشته باشد، با مقدم کردن تحصیل در گرایش ادبیات می‌تواند از موفقترین ها در رشته

تخصصی مورد نظر خود باشد، بنابراین تحصیل در رشته ادبیات عربی زمینه رشد و ارتقاء در سایر رشته ها را نیز فراهم می کند و آینده ای امیدوار کننده تر را پیش روی طلبه قرار می دهد.

۷. **ایجاد زمینه تدریس:** تدریس خصوصی برای داوطلبین کنکور در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای علوم انسانی و زبان و ادبیات عربی، نیز از دیگر قابلیت های فارغ التحصیلان این رشته است

۸. **جذب در آموزش و پرورش به عنوان دبیر عربی**

۹. **ایجاد زمینه برای ورود به دکترای دانشگاه**

۱۰. **تدریس در حوزه علمیه شهرستانها:** با توجه به نیاز مبرم به متخصص ادبیات عربی، فارغ التحصیلان این رشته به راحتی و به سهولت می توانند در زمینه تدریس و دیگر فعالیت های ادبی مورد نیاز در حوزه های علمیه خوهان در شهرهای مختلف مشغول به کار شوند.